

dam necessitatem, adeoque esse causam rerum futurarum. Respondetur, distinguendum hic esse inter causam illationis & consequentiae, & inter causam essendi s. rei. De causa Illationis conceditur, quod sc. res futura & præscientia divina sibi mutuo sint causæ inferendi, & unum ex altero per bonam consequentiam sequatur; sic enim bona est consequentia, si dicam: si DEUS præscivit, rem esse futuram, sequitur, quod res sit futura, & vicissim: si res futura est, sequitur, quod DEUS eam futuram esse præviderit. Sed tamen negatur, quod DEI præscientia sit causa rerum futurarum essendi, ratio est, quia omnis scientia s. divina, s. humana, præsupponit suum, subjectum, quod cognoscit, non efficit ac producit illud, non ergo potest esse illius causa essendi. Consequentia ratio patet, quia nunquam posterior est suo effectu. Nostro igitur intelligendi modo prius concipitur objectum, quam illius cognitio.

§. Adprimè consentit huic doctrinæ Mendocæa disp. 19. de anima sect. 2. §. 50. hæc, scribens, bona est causalis: Ideò DEUS videt futurum, quia sunt futurum, & ideò propositio hæc vera est, quia ejus objectum est futurum. Hæc autem causalis est mala: Ideò objectum est futurum, quia à DEO videtur, aut quia propositio est vera. Sicut enim quando nos videmus, Petrum ambulare, nullam ipsius ambulationi necessitatem imponimus, quia illâ ratione nostram visionem, præcedit: Ita similiter visio DEI s. præscientia ipsius nullam contingentibus futuris necessitatem infert, cū eam ratione & nostro concipiendi modo futura contingentia quoque præcedant, nec DEUS illa prævidere possit, nisi prius ut futura præsupponantur. Quod si igitur necessitas hic quædam statuenda sit, ea nulla erit alia, quam suppositionis s. consequentiæ ut vocant, quam optime cum rerum contingentia stare, posse docent Metaphysici passim.

§. Qui alterum errorem fovent & omnia contingentia, nihil necessariò fieri putant, illi ita argumentantur: Quicquid ita est, ut possit etiam non esse, illud est contingens. Sed omnes effectus causarum secundarum ita sunt, ut possint etiam non esse. E. omnes effectus causarum secundarum sunt contingentes. Major constat ex descriptione tæ contingentis. Minor probatur, quia omnes effectus causarum secundarum possunt impediri à causa prima, subtracto sc. generali suo concursu, atque ita possunt non esse.

§. Verum enim verò distinguendum h. l. (1.) est inter necessarium, quod suæ necessitatis aliquam causam agnoscit, & quod utique per DEI potentiam potest impediri; & deinde inter necessarium, quod necessitatis suæ causam nullam agnoscit, diciturque necessarium simpliciter, & hoc ne à DEO quidem immutari aut aliter fieri potest, sic ut sit vel fiat homo, necessarium est, ut constet animâ rationali & corpore organico, & ita quidem necessarium, ut à DEO aliter fieri non possit. (2.) effectus causarum secundarum quod concernit, possunt & illi considerari dupliciter, vel in ordine ad

causam primam, & sic utique omnes sunt contingentes, quia DEUS liberè concurrat cum causis secundis ad quoslibet earum effectus, ita ut possit etiam non concurrere: vel in ordine ad causas secundas, & sic quemadmodum causæ secundæ dupliciter sunt, aliæ sc. naturales, quæ positis omnibus ad agendum requisitis non possunt non agere; aliæ verò libera, quæ ita producant effectus suos, ut possint etiam illos non producere: ita, inquam, fit, ut effectus quoque duplices sint: alii necessarii necessitate sc. physica, alii verò contingentes.

§. Notandum tamen adhuc, quando diximus, effectus causarum secundarum DEI respectu posse impediri, adeoque sic absolutè loquendo non esse necessarios, sed contingentes, quod distinguendum adhuc fit inter potentiam DEI absolutam & potentiam DEI ordinatam. Per potentiam DEI absolutam fieri quidem potest, ut effectus, qui aliàs necessarij sunt necessitate physicâ, impediri & adeo produci & non produci possint, at verò respectu potentie DEI ordinatæ aliter statuendum est, ita enim DEUS concurrat cum causis secundis, extra ordinem à se primitus institutum, atque ita ordinata potentia non tollit rerum necessitatem vel contingentiam, sed concurrat DEUS cum quâlibet causâ secundâ, pro ipsius materiâ & modo agendi.

§. Cæterum contingens propriè ita describit Aristoteles, quod cum non sit necessarium, si tamen ponatur esse, nihil inde sequitur impossibile. Quâ definitione comprehenditur non tantum id, quod aliàs strictè Aristoteli contingens dicitur, & distinguitur à possibili, sed etiam ipsum possibile, quod sic non est, esse tamen potest. Considerantur autem h. l. contingentia ac necessitas effectuum in ordine & respectu ad causas secundas, & sic, si causa secunda proxima sit agens liberum, dicitur effectus contingens ab intrinseco, quia manat à causa, quæ ex vi intrinseca effectum ita producit, ut eundem etiam possit non producere: ita quod contingens est, dicitur Aristoteli contingens æqualiter; ipsa verò contingentia dicitur intrinseca, quia ab intrinsecâ libertate agentis dependet, & rectè potest etiam ipsi DEO tribui, respectu operationum ad extra. Quod si verò causa est naturalis, quæ ex sua intrinseca vi, positis omnibus ad agendum requisitis non potest non agere, illius intuitu effectus non contingens, sed necessarius est, necessitate Physica. Accidit tamen, ut causa naturalis in agendo quandoque impediatur ac deficiat, vel ex imperfectione aliqua vel ex defectu alicujus prærequisiti, & sic effectus à causa naturali non producitur, & hanc contingentiam vocant extrinsecam, quia hoc, quod effectus non producitur necessariò, sed potest etiam non produci, non provenit ab intrinseca virtute cause naturalis & proxima; sed ab intrinseco quodam impedimento. Unde hujusmodi contingentia extrinseca eo ipso, quod imperfectionem in agente arguit, non potest DEO ipsiusque actionibus tribui.

